

BULETINI Nëntor 2010

Shërbimet e këshillimit të karrierës dhe standardeve ndërkontaktore vijnë në shkollat dhe universitetet e Maqedonisë

Universitetet dhe shkollat profesionale kanë rol të rëndësishëm në zhvillimin e karrierës dhe kriijimin e mundësive për punësimin e nxënësve. Disa prej tyre madje i zgjedhin universitetet në bazë të evidencës për lehtësimin e gjetjes së punësimit. Në Maqedoni, shumica e universiteteve kanë qendra ose këshillim për zhvillim të karrierës për nxënësit. Por, cilësia e shërbimeve ndryshon shumë dhe shpesh herë punësimi i suksesshëm lidhet me marrëdhënien e profesorit me punëdhënësin dhe nuk bazohet në programin sistematik dhe efektiv të zhvillimit të karrierës.

Por, tani 26 institucione arsimore në Maqedoni (përfshire edhe universitete, fakultete dhe shkolla profesionale) i udhëzojnë nxënësit në portalin e punës praktike MyCareer, të zhvilluar nga Projekti i USAID-it për konkurrencë. Disa prej tyre janë duke i miratuar praktikat e promovuara nga MyCareer për mbindërtimin ose prezantimin e shërbimeve të zhvillimit të karrierës, që do t'i shërbejnë më mirë nxënësve të tyre. Universiteti i Manastirit, për shembull, ka zhvilluar një qendër të karrierës dhe punon së bashku me MyCareer jo vetëm për ofrimin e shërbimeve të zhvillimit të karrierës për studentët, por shërben edhe si urë e rëndësishme mes studentëve dhe bashkësisë afariste.

Me përkrahjen e USAID-it, disa institucione arsimore me qendrat e tyre të karrierës marrin pjesë në Programin e lehtësuesit global të zhvillimit të karrierës (GCDF), ku dhjetë këshilltarë të karrierës nga institucione të ndryshme arsimore gjenden në grupin e 28 individëve që e kanë përfunduar trajnimin e GCDF-së për certifikim dhe tani ofrojnë këshilla, në bazë të udhëzimeve dhe praktikave ndërkontaktore.

Ljubinka Rtoska, Administratore në Qendrën e karierave dhe GCDF Këshilltare e karrierës në Shkollën e mesme "Dimitrija Çupovski" në Veles ka thënë që programi GCDF do t'i ndihmojë në punën e saj me nxënësit, të cilët "fillojnë të mendojnë për karrierën e tyre, aftësitë dhe prirjet e nevojshme për zhvillim, me qëllim që të janë të gatshëm për sfidat e ardhshme në jetën profesionale... Kombinimi i shërbimeve të zhvillimit të karrierës dhe gjetjes së punës praktike do t'i ndihmojë nxënësit në mbindërtimin e CV-së së tyre dhe në mësimin e krijimit të përshtypjes së mirë gjatë prezantimit para punëdhënësve të ardhshëm" ka thënë ajo.

"Sot ballafaqohemi me nevojën e forcës së kualifikuar të punës, që mund t'i plotësojë nevojat e bashkësisë afariste, që do të thotë se duhet ta kemi profilin e duhur në mjesidin adekuat të punës. E shoh GCDF-në si një program të strukturuar, organizuar dhe profesional që i mundëson studentëve, të papunësuarve dhe shumë personave tjerë të marrin vendime të drejta për zgjedhjen e karrierës së tyre, në pojtim me dëshirat, nevojat, interesat dhe potencialet e tyre," ka thënë Dushan Milanov, Administrator i Qendrës së karrierës dhe Këshilltar i karrierës GCDF në Universitetin Goce Dellçev në Shtip. Me konceptin GCDF, qendra e karrierës në Universitetin Goce Dellçev do t'i zgjerojë shërbimet e këshillimit të karrierës për të ofruar këshillim individual dhe grupor për studentët, duke i përfshirë temat e aftësive për gjetjen e punës së mirë, intervistat, menaxhimin e kohës, prezantimin dhe aftësitë e vendim-marrjes, si dhe ato për marrjen e më tepër informatave përfregut e punës.

Disa universitete shkojnë edhe më tutje. Kolegji amerikan në Shkup jo vetëm që ka këshilltarë në programin GCDF, por në programin e saj e integron edhe trajnimin MyCareer për CV dhe letrat shoqëruese, si dhe aftësitë tjera komunikuese. Në vitin 2009, Kolegji i ka bërë trajnimet të obligueshme për të gjithë studentët e viteve të treta. Pas përfundimit të trajnimit, studentët duhet të hartojnë CV dhe letër shoqëruese që ia dërgojnë menaxherit të qendrës së karrierës, me qëllim të marrjes së një krediti shkollor. Projekti i konkurrencës pret që edhe universitetet tjera ta përcjellin këtë model dhe të krijojnë mjete më të qëndruesme përfshirje përfshirje direkte të MyCareer ose projekteve tjera donatore.

Përforcohen kapacitetet e Këshillave shkollorë në mbarë vendin

Anëtarët e Këshillit shkollor i hartojnë strategjitet për tu shndërruar në lojtarë me ndikim në jetën shkollore

anëtarët e Këshillave shpesh herë kanë punësimin e personave në bazë politike. Së këndejmi, marginalizohet roli i Këshillave shkollorë në lobim, mbledhje të mjeteve dhe shfrytëzim të burimeve në dispozicion për zhvillimin e shkollave.

Duke e njohur rolin qenësor të Këshillave shkollorë, Ministria e arsimit dhe shkencës ka punuar ngushtë me bashkësinë donatore për dizajnimin dhe zbatimin e programeve që e synojnë ndërtimin e kapaciteteve të Këshillave shkollorë, me qëllim që të ballafaqohen më mirë me forcat e shumta në shoqëri, përfshirë edhe ndikimet politike. Në vitin 2009, Programi i USAID-it për zhvillim njerëzor dhe institucional e ka inicuar Aktivitetin për përforcimin e Këshillave shkollorë nga Qendra maqedonase për edukim qytetar.

Të gjithë anëtarët e Këshillave shkollorë të 441 shkollave fillore dhe të mesme të vendit kanë marrë pjesë në mënyrë aktive në aktiviitetet e projektit. Përmes sesioneve interaktive të trajnimit, pjesëmarrësit janë përfshirë në diskutime dinamike për qartësimin e roleve, përgjegjësive, të drejtave dhe detyrave të Këshillave shkollorë, në pajtim me ligjet nacionale për arsim. Sesionet e këtilla, së bashku me mentorimin vijues gjatë takimeve të Këshillave shkollorë kanë qenë shumë efektive në nxitjen e këmbimit të përvojave të anëtarëve të Këshillave shkollorë dhe mësimit të mënyrave për evitim e praktikave më të këqia gjatë ballafaqimit me përgjegjësitë e tyre. Pjesëmarrësit i kanë diskutuar edhe sfidat e tyre për krijimin dhe mirëmbajtjen e bashkëpunimit produktiv dhe partneritetit mes të gjitha palëve të përfshira në qeverisjen e shkollës.

Përmes këtij projekti, anëtarët e Këshilit shkollor kanë treguar interesim të madh jo vetëm në plotësimin e përgjegjësive të tyre, por edhe në marjen e më tepër nismave. Një prej shembujve të fundit është edhe formimi i lidhjeve rajonale në 17 shkolla fillore në Rajonin lindor të Maqedonisë, me qëllim të përfaqësimit të përbashkët para autoritetetëve lokale arsimore për fushat kyçe të zhvillimit shkollor. Ndërkohë që rezultatet e projektit tashmë janë të prekshme, qëndrueshmëria mbetet një prej fushave më të rëndësishme që edhe më tej do të trajtohet nga USAID.

Përforcimi i Këshillave shkollorë është vazhdimësi e nismës së madhe të Projektit të USAID-it për arsim të mesëm në vitin 2007 dhe 2008, kur janë krijuar doracakë për Këshilla efektivë shkollorë dhe janë siguruar trajnime të trajnuesve dhe trajnim filletar për Këshillat shkollorë në mbarë vendin.

Këshillat shkollorë kanë rol qenësor në punën e shkollave. Këshilli i fuqishëm shkollor mund të krijojë shkollë të menaxhuar mirë që ka reputacion në bashkësinë lokal. Në procesin e decentralizimit, roli i këshillave shkollorë theksohet edhe më tepër, meqë përgjegjësitë për qeverisjen e strukturave arsimore i jepen atyre që kanë pjesëmarrje më të madhe: komunat, mësimdhënësit dhe prindërit. Por, meqë këshillat shkollorë në Maqedoni janë ligjërisht përgjegjëse për rekrutimin dhe selektimin e drejtoreve të shkollave dhe kuadrit mësimdhënës, presion nga pushteti qendror dhe lokal për zhvillimin e shkollave.

Strumica merr 9.8 milionë euro – Përpjekjet e USAID-it për t'i ndihmuar Komunës së Strumicës në marrjen e rejtingut kreditor të pranuar ndërkombetar i kanë ndihmuar komunës në marrjen e grantit në vlerë prej 9.8 milionë eurove nga komponenta e mjedisit jetësor të Instrumentit të BE-së për ndihmë para-anëtarësimit (IPA). Granti do të shfrytëzohet për ndërtimin e objektit të trajtimit të ujrale të zeza. Përmes Aktivitetit për qeverisje lokale në Maqedoni, USAID punon me komunat pér përforcimin e aftësisë kreditore dhe pér krijimin e veglave të nevojshme pér arritjen e kredi-rejtingut, që do t'i lejojë komunave të kenë qasje në tregjet kreditore dhe të marrin të holla hua pér zhvillim komunal. Mundësimi i qasjes ndaj burimeve tjera të financimit ka rëndësi të veçantë pér komunat, meqë transferet nga qeveria qendrore dhe të hyrat e tatimeve lokale nuk mjaftojnë pér financimin e infrastrukturës së re komunale dhe pér projektet tjera kapitale zhvillimore. Strumica dhe Velesi janë dy komunat e para në Maqedoni që kanë marrë kredi-rejting nga Moody's Investor Services. "Edhe Gostivari dhe Tetova kanë qenë të interesuar pér marrjen e IPA fondeve, ku të gjithë i kishim dokumentet e nevojshme. Ne e parashtruan edhe kredi-rejtingun dhe e pranuan grantin" ka thënë Zoran Zaev, Kryetar i Komunës së Strumicës, duke shtuar që "komuna tani duket ndryshe, në krahasim me tjerat, vetëm pér shkak se institucionet ndërkombebare e kanë konfirmuar ekzistimin e kapaciteteve fiskale". USAID është në partneritet me Qendrën maqedonase pér përsorsje financiare dhe Moody's pér zhvillimin e rejtingut të kredi-kapacitetit lokal, që do të jetë në përputhje me rejtingun e agjencive kryesore botërore.

Trajnohen 1000 mësimdhënës – Projekti i USAID-it pér arsim fillor punon me të gjitha shkollat publike fillore në Maqedoni pér ta ndihmuar përmirësuar cilësinë e mësimdhënies dhe ka zhvilluar proces të certifikimit pér krijimin e sistemit të zhvillimit të vazhdueshëm profesional pér mësimdhënësit. Për certifikimin e mësimdhënësve kërkohet jo vetëm pjesëmarrja në punëtori, por duhet të jepin edhe dëshmi të planit të punës pér inkorporimin e aftësive dhe diturisë së re të përfituar në mësimdhënie. Si rezultat, cilësia e mësimdhënies është përmirësuar dhe është rritur aftësia e nxënësve pér gjetjen e vendeve të punës. Në fillim të vitit shkollor rrjedhës është certifikuar edhe mësimdhënësi i 1000-të.

Formohet shoqatë e re bujqësore – Eksportuesit e pemëve dhe perimeve të freskëta e kanë themeluar Shoqatën e eksportuesve bujqësore të Maqedonisë (ShEBM), me përkrahje të Programit AgBiz të USAID-it. USAID ka punuar me këto kompani që nga viti 2003 pér rritjen e tregjeve të eksportit. Ata kanë kuptuar së bashku që kompanitë që punojnë në këtë sektor kanë bashkëpunim të ulët dhe nuk ekziston organizim funksional pér plotësimin e nevojave të tyre. AgBiz i ka vlerësuar interesat e përbashkët të kompanive dhe ka hasur në interesim të fuqishëm pér trajtimin e sfidave me të cilat ballafaqohen. Është shfaqur edhe vizioni i përbashkët pér zhvillimin e sektorit. Pas mbështetjes vijuese pér inkurajimin e bashkëpunimit, është themeluar Shoqata e eksportuesve bujqësore të Maqedonisë nga përfaqësuesit e 13 kompanive, që së bashku punësojnë mbi 1,000 persona. Tashmë kanë organizuar udhëtim studimore pesëditor pér anëtarët e Shoqatës, pér të mësuar nga shoqata e ngjashme që funksionon me sukses në Bullgari. AgBiz do të vazhdojë të punojë me ShEBM-në pér ndërtimin e kapacitetit të saj dhe mbështetjen e zhvillimit të Strategjisë pesëvjeçare dhe Planit aksionar.

Kampi veror pér aftësitë e shekullit XXI pér punësim – Në gusht, USAID organizoi shkollë verore njëjavore në partneritet me SEAVUS-in, kompaninë multinacionale pér teknologji informatike nga Maqedonia, pér prezantimin e aftësive jetësore dhe sipërmarrëse pér 50 nxënësit më të mirë të shkollave të mesme në Maqedoni. Nxënësve të vitit të katërt ju janë prezantuar aftësitë e lidhura me udhëheqësinë, negociatat, mbajtjen e fjalimeve publike, zhvillimin e karrierës, sipërmarrësinë e sukseshme, mediat e reja dhe gjërat e tjera të nevojshme pér sukses në ekonominë e sotme bashkëkohore. Nxënësit kanë mësuar drejtëpërdrejtë nga përfaqësuesit e kompanisë së sukseshme të sektorit privat. Në shtetin me dy milionë banorë dhe papunësi prej 30%, ku papunësia tek të rinjtë kalon 60%, mësimi i aftësive pér punë dhe fuqizimi i të rinjve pér hyrje në tregun e punës është me rëndësi qenësore.

Renovohen 100 shkolla – Më 6 tetor, Ambasadori i Shteteve të Bashkuara, Philip Reeker dhe Ministri i arsimit dhe shkencës, Nikola Todorov e kanë vizituar Shkollën fillore "Strasho Pinxhur" në Karbinci pér ta shënuar përfundimin e projektit pér renovimin e shkollës. Kjo ngjarje e ka shënuar shkollën e 100-të në Maqedoni, renovimi i të cilës është përkrahur nga Projekti i USAID-it pér arsim fillor (PEP), në partneritet me komunat dhe bashkësitet shkollore. PEP punon në çdo shkollë të renovuar pér përmirësimin e programit arsimor në fushën e matematikës, shkencës dhe lëndëve teknike, vlerësimin e nxënësve dhe përdorimin e teknologjisë informatike dhe të komunikimit në klasë. PEP organizon edhe trajnime pér përfshirjen e prindërve dhe përgatitjen e mjedisit pér mësimdhënie kreative në secilën shkollë.

USAID - Lajme shkurt

USAID e mirëpret kuadrin e ri të lartë që ka arritur sivjet:

Erin Nicholson Pacific, Drejtore, Zyra e programeve, kryesisht në rajonin e Evropës, Euro-Azisë dhe Azisë jugore. Para ca kohësh, ka shërbyer si Ushtruese e detyrës së Drejtorit të Misionit në Maqedoni, disa muaj gjatë verës dhe vjeshtës. Para ardhjes në Maqedoni, ka shërbyer për dy vite si Zëvendëse e Drejtorit për zhvillim ekonomik në USAID/Afganistan, ku ka udhëhequr me portfolion e Ekipit të politikës ekonomike dhe tregtisë, duke e mbështetur supervizionin e bankave, reformën doganore, bashkëpunimin tregtar në rajon dhe aktivitetet për krijimin e klimës afariste. Detyrat e mëparshme e përfshijnë edhe pozitën e Asistentes speciale të Administratorit të USAID-it Henrietta Fore dhe Ushtrueses

së detyrës Drejtore dhe Zëvendës-Drejtore për zhvillim ekonomik në USAID/Azi qendrore. Znj Pacific i është bashkëngjitur Agjencisë në vitin 2002 si Praktikante e menaxhmentit të Kryetarit, duke filluar si Desk-Officer për rajonin e Kaukazit (Gjeorgji, Azerbejxhan dhe Armeni).

Joseph Lessard, Drejtore i Zyrës për zhvillim ekonomik, ka përvojë dhjetë-vjeçare në dizajnimin dhe menaxhimin e programeve të USAID-it për zhvillim ekonomik. Para ardhjes në Maqedoni, ka punuar për 14 muaj në Zyrën bujqësore në Afganistan. Paraprakisht ka qenë Zëvendës-Drejtore për zhvillim ekonomik në Kazakhstan, duke mbuluar pesë shtete në Azinë Qendrore dhe ka qenë Përgjegjës për zhvillimin e sektorit privat në Niger. Ka filluar punën në USAID si Praktikant i menaxhmentit të Kryetarit në vitin 2000. Para se t'i bashkëngjitet USAID-it ka punuar për gjashtë vite në sektorin privat.

Erik Pacific, Drejtore i Zyrës për demokraci dhe qeverisje, ka shërbyer dy vite si Udhëheqës i ekipit për qeverisje nën-nacionale në USAID/Afganistan, ku ka qenë përgjegjës për portfolio në vlerë prej 365 milionë dollarëve, duke e përfshirë reformën e administratës publike, trajnimin e nëpunësve publikë dhe zhvillimin e komunave. Ka përvojë 13-vjeçare në zhvillim dhe ka punuar për shumë partnerë të implementimit në mjedise shumë të vështira, përfshirë edhe nismat për të drejtat e njeriut në Uzbekistan, ndihmën ushqimore në Taxhikistan dhe përpjekjet për ndihmë humanitare në Bregun perëndimor dhe Gaza.

LeAnna Marr, Drejtore e Zyrës për arsim, i është bashkëngjitur USAID-it si Përgjegjës për zhvillimin e arsimit në vitin 2004. Ka shërbyer në Guinea dhe Sudan dhe ne Byronë e Lindjes së mesme dhe të Azisë. Në fund, ka shërbyer si Drejtore e Seksionit për mbështetje teknike në Zyrën e çështjeve të Afganistanit dhe Pakistanit, në mbikëqyrje të ekipit të shtatë ekspertëve teknikë dhe fondit prej rreth 5 miliardë dollarëve për programet në Afganistan dhe Pakistan. LeAnna është bashkë-themeluese e D.C.LEARNs, organizatë jo-fitimprurëse në District of Columbia dhe fituese e çmimit D.C. Literacy Leader në vitin 1997.

USAID | MACEDONIA

FROM THE AMERICAN PEOPLE

Agjencia e Shteteve të Bashkuara për bashkëpunim ndërkombëtar

Ambasada e SHBA-ve, Samoilova 21, 1000 Shkup, Maqedoni

Tel: +(389) 2 310 2000; Fax: +(389) 2 310 2463

Zyra e USAID-it për komunikim: +(389) 2 310 2314, skellman@usaid.gov

Që nga viti 1993, populli amerikan ka investuar rreth 500 milionë dollarë amerikanë në Maqedoni përmes USAID-it. USAID është duke implementuar projekte me të cilat krijohen vende të punës, zvogëlohet korruksiioni dhe përgatiten studentët e Maqedonisë për forcën e punës. Këto nisma e përkrahin tranzicionin e Maqedonisë drejt demokracisë stabile dhe prosperuese. USAID siguron ndihmë ekonomike dhe humanitare për më tepër se 100 shtete. Për më tepër informata për programet e USAID-it për zhvillim ekonomik, arsim, demokraci dhe qeverisje, ju lutemi viziton: <http://macedonia.usaid.gov/>